

מזה שחורה ד
יש לברר אצי
למחלה אצלה
אלא בהכרעת
כזאת

שאלה: רוס
לגו

בתשובות כ

רציחת עוברין
העובדים, משו
אלא דינו מסו
נ"ז. אמנם כל
נראה דהואיל
הוא שנאמר "
דוקא כשיש
שאינו אלא כמ

ומצאתי בש
להי
לנכרי, ואם כן
מבואר ב"תורו
פענח (נ"ט) ו
קס"ב, וע"כ
שאין הדבר בו
בזה פלוגתא ב
דמיירי דוקא ו
ע"כ טו, ואף
כה"ג ראוי להו
יהודי שבא ל
שליהודיה אסו
נפש וגם לא גו

מיהו כל זה
במדינה

ארבעים יום (כ)
מצווין על דין
במצוות שלהן
להכשילם, ואן

קשים וצער כל ימי חייה, אינו רואה בזה אסור, וכן
הרשב"ז שפטר להקריב אבר להצלת חבירו וכמ"ש
לעיל, כתב דמ"מ יש בזה מדת חסידות, ואשרי מי
שיכול לעמוד בזה, וכ"ש אחותו שהיא מבשרו שקשה
לו לראות בצערה כל חייה ותישאר בתולה בבית
הוריו, אף שאין עליו שום חיוב להקריב חלק מגופו,
מ"מ רואה אני בזה מדת חסידות ואשרי חלקו בזה
ובבא.

סימן תשלד

שאלה: אשה החולה במחלת עצבים
ואסורה להתעבר וללדת והתעברה
אם מותר להפיל הולד.

במחלת עצבים לבד ודאי אין להתיר כל איסור
תורה, וכ"ש איסור הפלה שעיקרה בגדר
רציחה, ולא הותר אלא במקום פיקוח נפש, או עכ"פ
ספק פיקוח, ולפ"ז ההיתר רק באופן שיש חשש ח"ו
שתגיע למחלת שגזעון אחר הלידה ועלולה לאבד
עצמה לדעת.

מיהו גם בזה יש לצדד ולאסור מפני שני דברים:
ראשית הגר"ח מבריסק זצ"ל בספרו מתיר רק
מפני רודף, והיינו שהולד סיבת הסכנה ורודפה
להורגה, אבל כאן שהסכנה מצד אחר ורק אחר
הלידה, מסופקני אם יש בזה דין רודף, ועוד יש לצדד
שרודף הותר להורגו רק אם בודאי הוא כרודף להרוג,
אבל כאן אינו אלא ספק שתגיע למחלה אסור, ברם
נראה להתיר ולסמוך על דעות הפוסקים שלא תלוי
ברודף וכשיטת הרמב"ם, רק נפש העובר לא אליב
כמוהו, ונדחה מפני פיקוח נפש, ולפ"ז אף בספק נדחה.

ובעיקר החשש שתאבד עצמה לדעת, במ"ח מסיק
שאין חיוב להציל בכה"ג, דרומה לאבידה
מדעת שאין חיוב השבה, כן הוא הדין במאבד עצמו
לדעת, ודבריו צ"ב, אבל גם לפי דבריו כאן שהוכח
שחולה היא, אין דינה כמאבד עצמו לדעת, כי המחלה
היא שגורמת לה זאת ולא נעשה מדעת, ע"כ אני
חייבין להצילה.

וצריך לברר אצל הרופאים אם באמת יש יסוד סביר
לחשש של איבוד עצמה לדעת. מיהו לפני
ארבעים יום נראה להתיר אף בחשש בעלמא, כיון
דחוכה ומאושר שקיים האי חשש, אבל מפני סתם

מותר, ועיין במ"מ פ"ב דשבת (הלכה י"א) ביולדת
שאין אחת מאלף מתה ולכן כשאפשר ראוי לשנות
וצ"ב. (ואף שעובר שאין לו עוד חזקת חי, עיין
בחידושי הגר"ח מבריסק הלכות רוצח שנקרא נפש
להרבה פוסקים וכן לרמב"ם, וכשיש חמש אחוז ויותר
שיחיה אין לנו להפקיד דמו ויש להשתדל להצילו,
והיינו אם הוכח בעובדות שניצולו כמה פעמים ולא
בתקוה והשערה בעלמא.

סימן תשלג

שאלה: בחורה צעירה לקתה בכליותיה
ואחיה שואל אם עליו להתנדב
לתרום לה אחת מכליותיו.

הרופאים טוענים שרצוי שאחד מבני המשפחה הכי
קרובים יתנדבו לה כליה, ואחיה שהוא
בחור מוכן ומזומן להקריב אחת מכליותיו, אבל
נשאלתי מת"ח אחד מהו דין תורה אם חייב או מותר
או אסור.

שורש השאלה שכיום היא ג"כ יכולה לחיות ע"י
מכונת דיאליזה, רק צריכה להיצמד למכונה
כל כמה ימים, ויש לה דיאטה חמורה מאד, ובהשתלת
כליה יכולה לחיות חיים נורמליים ואפילו להתחתן,
מאידך גיסא ספק איכא אם הניתוח יועיל שלפעמים
גוף המקבל דוחה, ועוד שאין כאן פיקוח נפש ממש
אלא להצילה מחיי צער.

ונראה פשוט שהאח אינו מחוייב לתרום הכליה, אף
שמצות צדקה על הקרובים, אינו חייב לתת
מאיבריו ובפרט מהחיוניים כמו כליה להציל אחר
אפילו קרובו, ועיין רדב"ז (ח"ג תרכ"ז) שמשפטי
התורה כפי השכל וסברא, ולא יעלה על הדעת שיניח
אדם לחתוך איבריו להציל נפש אחר ע"ש, וכן הבאתי
במק"א דברי הגה"ק הגר"ל דיסקין זצ"ל שאפילו
ספיקא דאורייתא לחומרא, היינו דווקא כשבקיום
עכשיו יוצא מידי הספק, אבל אם גם אחרי קיום
יישאר ספק אינו חיוב, וגם כאן אינו ברור שמועיל
ולכן פשיטא שאין עליו חיוב.

אמנם שמעתי מרופאים שאין כאן שום סכנת חיים
לתורם, והוכח כן פעמים הרבה, ועיקרו רק
צער בשעתו, ואולי גם מעט אי נוחיות ואזהרות
לעתיד, ובהשתלה יש סיכוי טוב שיציל אותה מחיים

written
1983